PUNYASHLOK AHILYADEVI HOLKAR SOLAPUR UNIVERSITY, SOLAPUR

SKILL DEVELOPMENT CENTRE

Course Name : Certificate Course in Communication Skill in Sanskrit

Year- 2023

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

कौशल्य विकास केंद्र

"संस्कृत संभाषण कौशल्य प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम"

अभ्यासक्रम

अभ्यासक्रम कालावधी:- ६ महिने

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे:-

१) विद्यार्थ्यांना संस्कृतभाषेतील वर्णमाला व रोजच्या व्यवहारातील शब्दांची ओळख.

२) संस्कृतमधून वाक्यवाचन व वाक्येरचना.

३) संभाषण व लेखनकौशल्ये.

४) वेदवाङ्मय,साहित्य, दर्शने व शास्त्रयांचापरिचय.

५)या अभ्यासक्रमाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना संशोधनासाठी प्रोत्साहित करणे.

अभ्यासक्रमाची फलनिष्पत्ती:-

१) विद्यार्थी संस्कृतवर्णमाला, अंकपरिचय आणि उच्चारण शास्त्रजाणेल.

२) संस्कृत भाषेचा व्यवहारात उपयोग करू शकेल.

३) संस्कृत संशोधनाला वाव मिळेल.

४)हा कोर्स करून विद्यार्थ्याला प्राथमिक शिक्षक आणि त्याची शिकवणी ही घेता येईल.

संस्कृत संभाषण कौशल्य प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम एकूण शुल्क रुपये- २,५००/-

अभ्यासक्रम शैक्षणिक पात्रता : किमान दहावी उत्तीर्ण

ओळखपत्र (आधारकार्ड)

अभ्यासक्रम शिकविणाऱ्या शिक्षकांची पात्रता : M.A (Pali), NET, or PhD

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

कौशल्य विकास केंद्र

"संस्कृत संभाषण कौशल्य प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम"

अभ्यासक्रम

अभ्यासक्रम कालावधी:- ६ महिने

अभ्यासक्रमाची उद्दिष्टे:-

१) विद्यार्थ्यांना संस्कृत भाषेतील वर्णमाला व रोजच्या व्यवहारातील शब्दांची ओळख.

२) संस्कृतमधून वाक्यवाचन व वाक्येरचना.

३) संभाषण व लेखन कौशल्ये.

४) वेदवाङ्मय,साहित्य, दर्शने व शास्त्र यांचा परिचय.

५) या अभ्यास क्रमाच्या माध्यमातून विद्यार्थ्यांना संशोधनासाठी प्रोत्साहित करणे.

अभ्यासक्रमाची फलनिष्पत्ती:-

१) विद्यार्थी संस्कृत वर्णमाला, अंक परिचय आणिउच्चारणशास्त्र जाणेल.

२) संस्कृत भाषेचा व्यवहारात उपयोग करू शकेल.

३) संस्कृत संशोधनाला वाव मिळेल.

४) हा कोर्स करून विद्यार्थ्याला प्राथमिक शिक्षक आणि त्याची शिकवणीही घेता येईल.

संस्कृत संभाषण कौशल्य प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम एकूण शुल्क रुपये- २,५००/-

अभ्यासक्रम शैक्षणिक पात्रता
किमान दहावी उत्तीर्ण
ओळखपत्र (आधारकार्ड)

Omprakash Barbade.

Shruti Devale

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

कौशल्य विकास केंद्र

अभ्यासक्रमाची रचना

अभ्यासक्रम नाव :-“संस्कृत संभाषण कौशल्य प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम”

अभ्यासक्रम कालावधी:- ६ महिने

अभ्यासक्रम नाव	कालावधी	पेपरचे नाव	पेपर	प्रत्येक पेपरचेतास	सिद्धांत	अर्न्तगत मूल्यांकन	प्रात्यक्षिक	गुणांकन
संस्कृत संभाषण कौशल्य प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम	६ महिने	संस्कृत भाषेची ओळख.	I	४५ ता.	८०	२०	०	३
		संस्कृत उच्चारणशास्त्र. Practical.	II	४५ ता.	०	०	१००	३
		संस्कृत सामान्य व्याकरण.	III	४५ ता.	८०	२०	०	३
		लौकिक साहित्य व काव्यशास्त्र परिचय	IV	४५ ता.	८०	२०	०	३
एकूण				१८० ता.	२४०	६०	१००	१२

Omprakash Barbade.

Shruti Devale

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

कौशल्य विकास केंद्र

अभ्यासक्रमाची रचना

अभ्यासक्रमनाव :- "संस्कृत संभाषण कौशल्य प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम"

१)	पेपरचे नाव	संस्कृत भाषेची ओळख.	
२)	पेपर नं.	०१ (८० अंक)	
३)	उद्दिष्टे :	१) संस्कृत भाषेचा परिचय करून देणे.	
		२) संस्कृतमधील काल, बाराखडी आणि शुभेच्छा अवगत करून देणे.	
		३)वाक्ये तैयार करून त्यांचा संस्कृतमध्ये प्रयोग करण्यास प्रोत्साहित करणे.	
		४) संस्कृतमधील शब्दरूप व धातुरूपांचा परिचय करूण देणे.	
४)	फलनिष्पत्ती :	१) विद्यार्थी संस्कृत भाषेची व्याप्ती, काळ आणि बाराखडी यांच्याशी परिचित होउन त्यांचा संभाषणामध्ये प्रयोग करण्यास उद्युक्त होईल.	
		२) या भाषेतून शुभेच्छा देणे, वाक्ये तयार करुन संवाद साधण्यास योग्य होईल.	
		३) विद्यार्थी व्यवहारामध्ये शब्दरुपांचा प्रयोग करू शकेल.	
५)	अनुक्रमणिका		
	युनिट -१	संस्कृत भाषेची तोंड ओळख.	१०ता.
		संस्कृत भाषेची सध्याची व्याप्ती	
		संस्कृतमधील कालमापन	
	युनिट- २	संस्कृत माहेश्वरसूत्रे , बाराखडी	१५ ता.
		व्यवहारात संस्कृत शब्दांचा प्रयोग	
		संस्कृत संभाषण	
		संस्कृत वाक्ये तयार करणे	
	युनिट-३	संस्कृत शुभेच्छा	१२ ता.
		संस्कृत वेळ	

Omprakash Barbade.

Shruti Devale

		अंक	
		शब्दरूप व धातुरूप	
	युनिट-४	संस्कृत वाङ्मयातील सुभाषितांचे स्थान	०८ ता.
		संस्कृत सुभाषित अन्वय लावणे	
		संस्कृत सुभाषितांच्या अन्वयानुसार अर्थ लावणे	

सन्दर्भग्रंथ

क्र.नं.	पुस्तकाचे नाव	लेखक	प्रकाशक
१	संस्कृत प्रवेशः	संस्कृत भारती	संस्कृत भारती
२	संस्कृत व्यवहारसाहस्त्री	संस्कृत भारती	संस्कृत भारती
३	भर्तृहरी शतक	भर्तृहरी	चौखम्बा प्रकाशन
४	पाणिनीय शिक्षा	रामकृष्ण शर्मा	चौखम्बा प्रकाशन

OmPrakash Barbade

Shruti Devale

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

कौशल्य विकास केंद्र

अभ्यासक्रमाची रचना

अभ्यासक्रम नाव :- “संस्कृत संभाषण कौशल्य प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम”

१)	पेपरचे नाव	संस्कृत उच्चारणशास्त्र	
२)	पेपर नं.	०२ (१०० अंक) Practical (व्यावहारिक)	
३)	उद्दिष्टे :	१) संस्कृत उच्चारणशास्त्रा परिचय करून देणे.	
		२) संस्कृतमधील स्वर, व्यंजने विद्यार्थ्यांना अवगत करून देणे.	
		३) संस्कृत उच्चारण शास्त्रानुसार शब्दांचा व्यवहारात प्रयोग करण्यास प्रोत्साहित करणे.	
		४) वर्णांचे स्थान, प्रयत्नांचा परिचय करून देणे.	
४)	फलनिष्पत्ती :	१) विद्यार्थी ध्वनीची उत्पत्ती, उच्चारणाचे नियम यांच्याशी परिचित होउन त्यांचा संभाषणामध्ये प्रयोग करण्यास उद्युक्त होईल.	
		२) प्राचीन उच्चारणशास्त्राचा आधुनिक उच्चारणशास्त्राशी असलेला संबंध जाणून भाषाशास्त्रातील नवीन संधींचा विद्यार्थ्याला संशोधन क्षेत्रात उपयोग होईल.	
		३) संस्कृत शब्दांचा व्यवहारामध्ये शुद्ध उच्चारण करू शकेल.	
५)	अनुक्रमणिका		
	युनिट -१	उच्चारणशास्त्राचा परिचय	१५ता.
		ध्वनीची उत्पत्ती	
		स्वर, व व्यंजन वर्णांचा परिचय	
		वर्ण संख्या लेखन	
	युनिट - २	उच्चारण स्थाने	१० ता.
		प्रयत्न-१	
		प्रयत्न-२	
		संध्यक्षरे	
	युनिट -३	अनुनासिके	१२ ता.
		उच्चारणाचे नियम	

Omprakash Barbade.

Shruti Devale

		उच्चारणाचे परिणाम	
	युनिट -४	संस्कृत संवाद व वाक्य रचना	०८ ता.
		संस्कृत श्लोकांचे लेखन व उच्चारण	
		संस्कृत गद्यांचे लेखन व उच्चारण	

सन्दर्भग्रंथ

क्र.नं.	पुस्तकाचे नाव	लेखक	प्रकाशक
१	रचनानुवाद कौमुदी	पं. कपिलदेव द्विवदी	चौखम्बा प्रकाशन
२	भाषाविज्ञान	डॉ. भोलानाथ तिवारी	संस्कृत भारती
३	भर्तृहरी शतक	भर्तृहरी	चौखम्बा प्रकाशन
४	वैयाकरण सिद्धांत कौमुदी	स. दा. साठे	चौखम्बा प्रकाशन

Omprakash Barbade

Shruti Devale

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

कौशल्य विकास केंद्र

अभ्यासक्रमाची रचना

अभ्यासक्रम नाव :- "संस्कृत संभाषण कौशल्य प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम"

१)	पेपरचे नाव	संस्कृत सामान्य व्याकरण	
२)	पेपर नं.	०३ (८० अंक)	
३)	उद्दिष्टे :	१) संस्कृत व्याकरणशास्त्राचा परिचय करून देणे.	
		२) संस्कृतमधील स्वर, व्यंजने विद्यार्थ्यांना अवगत करून देणे.	
		३) संस्कृत व्याकरण शास्त्रानुसार समास, संधिचा प्रयोग अवगत करून देणे.	
		४) शब्दांची विभक्ति व वचन ह्यांचा परिचय करून देणे.	
४)	फलनिष्पत्ती :	१) विद्यार्थी ध्वनीची उत्पत्ती, उच्चारणाचे नियम यांच्याशी परिचित होउन त्यांचा संभाषणामध्ये प्रयोग करण्यास उद्युक्तहोईल.	
		२) विद्यार्थी कारक, संधी व समासांचा अभ्यास करून संस्कृतमध्ये संभाषण करू शकेल.	
		३) विद्यार्थी वाक्य रंचनांचा अभ्यास करून अनुवादक व स्वत: संस्कृतमध्ये निबंध लिहू शकेल.	
५)	अनुक्रमणिका		
	युनिट -१	संस्कृत व्याकरण शास्त्राचा परिचय	१५ ता.
		व्याकरण शास्त्राचा आजच्या काळातील उपयोग	
		संस्कृत धातू	
		विभक्ति वचन लिंग यांचा प्रयोग	
	युनिट - २	वाक्यप्रयोग	१० ता.
		सन्धी	
		समास	
		संध्यक्षरे	
	युनिट -३	व्याकरण परंपरा इतिहास	१२ ता.
		उपसर्ग	

Omprakash Barbade.

Shruti Devale

		पद विभाग	
	युनिट -४	संस्कृत मधील कारक व्यवस्था	०८ ता.
		कारक परिचय	
		कारकांच्या विभक्ती	
		कारकांचा उपयोग करून वाक्ये बनवणे	

सन्दर्भग्रंथ

क्र.नं.	पुस्तकाचे नाव	लेखक	प्रकाशक
१	रचनानुवाद कौमुदी	पं. कपिलदेव द्विवदी	चौखम्बा प्रकाशन
२	संस्कृत साहित्याचा इतिहास	डॉ. सिंधू डांगे	संस्कृत भारती
३	विभक्ती वल्लरी	सं.भारती	सं.भारती
४	वैयाकरण सिद्धांत कौमुदी	स. दा. साठे	चौखम्बा प्रकाशन
५	व्याकरण प्रवेशिका	पं. युधिष्ठिर मीमांसक	परिमल प्रकाशन

Om Prakash Barbade.

Shruti Devale

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर
कौशल्य विकास केंद्र
अभ्यासक्रमाची रचना
अभ्यासक्रम नाव :- "संस्कृत संभाषण कौशल्य प्रमाणपत्र अभ्यासक्रम"

१)	पेपरचे नाव	लौकिक साहित्य परिचय	
२)	पेपर नं.	०४ (८० अंक)	
३)	उद्दिष्टे :	१) लौकिक साहित्य व आर्षकाव्यांचा परिचय करून देणे.	
		२) कालिदास आदि कवींची ओळख.	
		३) नाटकांचा परिचय करून देणे.	
		४) काव्यप्रयोजन व काव्यलक्षणांचा अभ्यास.	
४)	फलनिष्पत्ती :	१) काव्यप्रयोजन व काव्यलक्षणांचा अभ्यास करून विद्यार्थी काव्य शिखण्यासाठी प्रोत्साहित होतील.	
		२) महाकाव्यांचा अभ्यासकरून ऐतिहासिक ज्ञान व व्यवहारीक ज्ञान होईल.	
		३) नाट्यशास्त्रांचा अभ्यासकरून अलंकार, गुण, व रीति आदिंचा प्रयोग करणे.	
५)	अनुक्रमणिका		
	युनिट -१	आर्ष काव्यांचा परिचय.	१५ ता.
		रामायण परिचय.	
		महाभारत परिचय.	
		पुराण परिचय.	
	युनिट - २	कविंचा परिचय.	१० ता.
		कालिदास, माघ, भास, भवभूति,	
		श्रीहर्ष, बाणभट्ट, दण्डी, इ.	
		आधुनिक कवि, राधावल्लभ त्रिपाठी, बच्चूलाल अवस्थी, श्री.भा. वर्णेकर, अभिराजराजेंद्र मिश्र, इ.	
	युनिट -३	काव्यग्रंथ परिचय.	०८ ता.
		कालिदास ग्रंथ.	

Omprakash Barbade.

Shruti Devale

		मेघदूतम्, उत्तररामचरितम्, श्रीहर्षचरितम्, इ.	
		नाटक ग्रंथ.	
	युनिट -४	पद्यगद्य परिचय.	१२ ता.
		कथा परिचय.	
		चम्पू काव्य परिचय.	
		काव्यप्रयोजन, काव्यलक्षण, काव्यभेद.	

सन्दर्भग्रंथ

क्र.नं.	पुस्तकाचे नाव	लेखक	प्रकाशक
१	साहित्यदर्पणम्	आचार्य विश्वनाथ	चौखम्बा प्रकाशन
२	काव्यप्रकाश	आचार्य मम्मट	परिमल प्रकाशन
३	वैदिक साहित्य का इतिहास	पं. उमा शंकर	सं. भारती
४	दशरूपकम्	आचार्य धनंजय	चौखम्बा प्रकाशन
५	भास नाटकचक्रम्	आचार्य भास	परिमल प्रकाशन

Omprakash Barbade

Shruti Devale

पुण्यश्लोक अहिल्यादेवी होळकर सोलापूर विद्यापीठ, सोलापूर

कौशल्य विकास केंद्र

परीक्षेचे स्वरूप

१. लेखी परीक्षा-

प्र. क्र.	प्रश्न प्रकार	प्रश्न	गुण
१	योग्य पर्याय निवडा (प्रति प्रश्न २ गुण)	१०	२०
२	टीपा द्या	२/४	१०
३	लघुत्तरीय प्रश्न	३/५	३०
४	दीर्घोत्तरीय प्रश्न	२/४	२०
५	अंतर्गत मूल्यांकन	-	२०
	-	एकूण गुण	१००

Omprakash Barhade

Shruti Devale